



REPUBLIKA E SHQIPËRISË  
MINISTRIA E ARSIMIT  
DHE SPORTIT  
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E  
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS SË GJUHËS  
ITALIANE  
2014**

## **1) HYRJE**

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjuhës italiane është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Gjuhës italiane për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare<sup>1</sup> të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi, si dhe të lëndës së Gjuhës italiane në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së Gjuhës italiane sipas programeve lëndore përkatëse.

## **2) QËLLIMI I PROGRAMIT**

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjuhës italiane është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t’u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Gjuhës italiane të arsimit parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese

<sup>1</sup> Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, si një program i detyruar veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

### **3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT**

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjuhës italiane është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së Gjuhës italiane që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

### **PËRMBAJTJA E PROGRAMIT**

**Fusha: Dokumentet zyrtare**

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> <li>• të njohë dispozitat normative për arsimin parauniversitar dhe t'i zbatojë ato më së miri;</li> <li>• të ketë një komunikim sa më efektiv në marrëdhëniet e përditshme me nxënësit, duke njohur si të drejtat ashtu edhe detyrat e tyre;</li> <li>• të dijë të organizojë në mënyrë të frytshme orët e tij të lira në shkollë;</li> <li>• të njohë dhe zbatojë rregulloren e brendshme të shkollës;</li> <li>• të dijë se çfarë roli dhe rëndësie kanë organet kolegjiale dhe qeveria e nxënësve në shkollë;</li> <li>• të programojë saktë objektivat e arritjeve të nxënësve gjatë punës së tij të përditshme;</li> <li>• të dijë rregullat për plotësimin e regjistrit dhe të të gjithë dokumentacionit shkollor.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë.</li> <li>• Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013.</li> <li>• Kodi Etik 2013</li> <li>• Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve".</li> <li>• Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë".</li> <li>• Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor"</li> <li>• Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore"</li> <li>• Udhëzim Nr. 16, dt. 24.07.2012 për vitin shkollor 2012-2013 në Sistemin Arsimor Parauniversitar.</li> <li>• Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar".</li> <li>• Udhëzimi i Altertekstit 2010-2011 dhe Paketa informuese "Altertekst 2012"</li> <li>• Rregullore për procesin e maturës shtetërore 2013 në Republikën e Shqipërisë, dt. 07.01.2013</li> <li>• Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz</li> <li>• "Kualifikimi i mësuesve" – Teste 2008, 2009, 2010", IKT</li> <li>• Kuadri normativ dhe rregullues i veprimtarisë së institucioneve arsimore pasqyruar në Udhëzimin Nr. 46 ,date 23 .08.2013, "Për vitin shkollor 2013 - 2014 në Sistemin Arsimor Prauniversitar"</li> </ul>
<b>Fusha: Programet lëndore</b>	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura

<ul style="list-style-type: none"> <li>• të identifikojë, të kuptojë dhe të shpjegojë konceptet e kurrikulës së gjuhëve të huaja, duke pasqyruar ndryshimet e kryera me reformat e fundit kurrikulare;</li> <li>• të njohë dhe të argumentojë përmbajtjen e standardeve të arritjes për lëndën e Gjuhës italiane;</li> <li>• të njohë dhe të shpjegojë objektivat në programet e reja për klasën 3-12;</li> <li>• të planifikojë dhe të drejtojë mirë orën e mësimit dhe njësinë didaktike, mbi bazën e objektivave gjuhësore dhe komunikative si edhe të përcaktojë synime afatgjata (mbi bazë cikli) për të nxënit;</li> <li>• të organizojë dhe të menaxhojë klasën për të siguruar pjesëmarrjen e nxënësve në realizimin me efektivitet të objektivave të mësimit;</li> <li>• të zotërojë kurrikulën në funksion të organizimit të të mësuarit, të të nxënit dhe të orës së mësimit në përgjithësi;</li> <li>• të njohë tekstet e reja, të analizojë objektivat, veprimtaritë dhe ushtrimet në funksion të të mësuarit komunikativ;</li> <li>• të zhvillojë dhe të përdorë kurrikula që i inkurajojnë nxënësit të kërkojnë, të pyesin dhe të interpretojnë idetë nga këndvështrime të ndryshme;</li> <li>• të vlerësojë burime të ndryshme të mësimdhënies dhe materialet kurrikulare që ndihmojnë në prezantimin në mënyrë sa më të qartë të ideve dhe koncepteve;</li> <li>• të bëjë lidhjen midis njohurive të lëndës që jep mësim me njohuritë e disiplinave të tjera që zhvillohen në shkollë.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Programet e gjuhës italiane të ciklit 9- jeçar dhe të mesëm, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Instituti i Zhvillimit të Kurrikulës dhe Standardeve, Tiranë, 2003-2010;</li> <li>• Kurrikula e gjuhëve të huaja klasa 3-9; Ministria e Arsimit dhe e Shkencës, Toena, Tiranë,1999;</li> <li>• Vizioni kurrikular klasa 3-9; Instituti i Kurrikulës dhe Standardeve, Tiranë, 2003</li> <li>• Standardet e arritjes në gjuhën e huaj; Instituti i Kurrikulës dhe Standardeve, Tiranë, 2003.</li> </ul>
--	---

**Fusha: Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie**

<b>Rezultati</b> <b>Mësuesi do të jetë i aftë:</b>	<b>Literatura</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• të shfrytëzojë në maksimum materialet dhe mjetet didaktike të disponueshme në klasë.</li> <li>• të njohë , të zotërojë dhe të zbatojë katër aftësitë bazë të mësimdhënies së gjuhëve të huaja dhe t’i ndërthurë ato me njëra- tjetrën.</li> <li>• të zhvillojë lloje të ndryshme veprimtarish</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin.</li> <li>• Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimit, përgatitjen e ditarit të mësuesit,</li> </ul>

<p>didaktike në mënyrë që të rrisë motivimin dhe të përmirësojë atmosferën në të cilën kryhet procesi mësimor në funksion të të nxënësve efikas të gjuhës.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• të planifikojë veprimtari ku të përfshihen sa më shumë nxënës dhe që lehtësojnë të nxënësve.</li> <li>• të kuptojë vlerën që ka të mësuarit kritik për nxënësit dhe të krijojë kushte të favorshme për zbatimin e tij në kushtet e klasës.</li> <li>• të njohë vlerën që ka studimi i kulturës së popullit italian, në mënyrë që ky lloj studimi të nxisë dhe të shoqërojë të mësuarit e gjuhës.</li> <li>• të njohë qasjet, metodat dhe teknikat e të nxënësve të gjuhëve të huaja në funksion të përshtatjes së tyre ndaj veçorive psikike-intelektuale të nxënësve.</li> <li>• të njohë metodat dhe teknikat e të mësuarit të gjuhëve të huaja (komunikative, nocionale, funksionale, të lojës etj.)</li> <li>• të përshtatë teknikat dhe strategjitë e mësimdhënies në funksion të rritjes së pjesëmarrjes aktive në mësim.</li> <li>• të përdorë metodat e vlerësimit të kompetencës gjuhësore dhe komunikative të nxënësve, duke analizuar rezultatet e testeve, duke korrigjuar gabimet e përbashkëta dhe tipike, për të përmirësuar procesin e të nxënësve.</li> <li>• të vlerësojë perspektivat e ndryshme që shfaqin nxënësit gjatë mësimin.</li> <li>• ndihmojë nxënësve që të ndihet i vlerësuar dhe ai vetë të dijë të vlerësojë të tjerët.</li> <li>• të përdorë gjatë mësimdhënies teknologji të reja, si kompjuter, pajisje audio-vizuale etj, në përshtatje me nivelin ku ata ndodhen.</li> </ul>	<p>organizimin e orës së mësimin.</p>
--	---------------------------------------

**Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit**

<p><b>Rezultati</b> <b>Mësuesi do të jetë i aftë:</b></p>	<p><b>Literatura</b></p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• të njohë rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin;</li> <li>• të silltet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar publik dhe privat, i datës 12.11.2012.</li> <li>• Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.</li> </ul>

komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	
<b>Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe</b>	
<b>Rezultati</b> <b>Mësuesi do të jetë i aftë:</b>	<b>Literatura</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe;</li> <li>• të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.</li> </ul>
<b>Fusha: Përmbajtja shkencore e lëndës</b>	
<b>Rezultati</b> <b>Mësuesi do të jetë i aftë:</b>	<b>Literatura</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• të njohë, të zotërojë dhe të zbatojë, konceptet, ligjësitë, teoritë shkencore të trajtuara më parë apo ato të reja në gjuhësi (morfosintaksë, fonetikë-fonologji, pragmatikë, leksik etj.);</li> <li>• të përdorë në mënyrë të saktë gjuhën e shkruar dhe të folur, gjuhën jo formale dhe atë formale (të mirësjelljes);</li> <li>• të zotërojë dhe të zbatojë konceptet bazë për një komunikim sa më korrekt;</li> <li>• të njohë, të zotërojë dhe të zbatojë saktësisht çështjet e aspektit gjuhësor të parashtruara në program.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Çdo lloj teksti apo manuali gramatikor i autorëve italianë, shqiptarë dhe të huaj, kryesisht të botuara pas viteve 90' duke mbajtur parasysh tematikën e sugjeruar më sipër.</li> <li>• Çdo lloj teksti apo materiali që mësuesi e shikon të arsyeshme të përdoret gjatë procesit mësimor.</li> </ul>